

Akademie výtvarných umění v Praze
Studijní program Výtvarná umění
Ateliér figurálního sochařství a medaile

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Plout, růst a tady
Sail, grow and here

Vypracoval: Jan Trubač
Vedoucí diplomové práce: doc. ak. soch. Vojtěch Míča
Oponent diplomové práce: ak. soch. Jiří Pliešтик

Akademický rok 2021/2022

Výstup mé diplomové práce vypráví příběh, zkusím ji tedy také jako příběh odvyprávět. Z počátku jsem netušil, co dělat, jaké téma si vybrat. Pak v jednu listopadovou chvíli, těsně před svítáním, se mi narodila dcera. Stal jsem se rodičem. Začalo rodeo, velké bláznivé dobrodružství, a téma rodiny najednou bylo všudypřítomné.

Nejdříve jsem se mu bránil, věděl jsem, že určitě nechci vytvářet sousoší realistických figur. Časem ve mně uzrál nápad zhmotnit toto téma jako příběh, abstraktně, tak, aby forma nezastínila obsah.

Začal jsem si skicovat své nápady na papír a modelovat je. Postupně jsem našel tvar soch, které dohromady vypovídají to, co chci říct. Během podzimu, zimy a jara jsem je realizoval na školní zahradě a vnímal přitom koloběh přírody. Pozorovaly mě při tom veverky, sýkorky, vrány, včely i žluna. Přitom jsem si vzpomněl na zahradu pod Petřínem, kde se Hana Wichterlová dotýkala netýkavky a sbírala kaštiny. „*Našla jsem to na zahradě a viděla jsem, že je to krásná plastika ... Příroda to udělala.*“¹

Tento příběh začíná první sochou, kterou jsem nazval *Plout spolu*. Předlohou pro tuto sochu byla má kresba tuší z minulého roku. Podle té jsem vymodeloval skicu z hlíny a vosku, abych uviděl tvary v hmotě. Vytvořil jsem ještě několik variant, ale vracel jsem se k té první, která mi přišla nejvýstižnější. Socha je složena ze tří částí. Spodní část zpodobňuje loď, společný prostor, možná kolébku života. Další dvě části jsou abstrahované postavy muže a ženy, rodičů, kteří na této lodi spolu stojí a plují životem. Zhoupne-li se jeden z nich, zhoupne se i druhý. Tvoří tak rovnováhu.

O tom, co jsem se pokusil zpodobnit, píše Miloslav Moucha ve své Malé knize:

„*Dvojice existuje jen fiktivně, mezi jedním a druhým je prázdno, které dělá třetího. Třetí, to je vztah mezi dvěma.*“²

Mezi figurami je prostor, který společně chrání. Je to prostor pro nový život. Rozhodl jsem se pro monumentální měřítko, tak, abych výšku figur byl schopen obsáhnout vlastním tělem. Jako nejvhodnější materiál jsem zvolil dřevo. Našel jsem staré opuštěné fošny v přístřešku na zahradě školy. Některé kusy byly sice napadené červotočem, ale i ty jsem využil a později ošetřil, aby mi sochu nikdo nesnědl. Dlouhé fošny jsem zkrátil a v truhlárně jsem je poté zarovnal v desky a trámy, které jsem skládal a lepil do potřebného tvaru. Jako základ figur ženy i muže jsem použil silné lipové trámy, které zároveň slouží jako čepy do spodní části sochy. Další vrstvy figur jsou z javorového dřeva a jedle. Napínání tvaru a objemu figur rašplí pro mě bylo náročné, ale svým způsobem i meditační.

Na kolébku jsem použil velké dubové kmeny. V jejich ztrouchnivělém dřevě jsem objevil spoustu života, který tam přes zimu zalezl. Larvy tesaříků a roháčů, stonožky, mravence i zlatohlávky. Kmeny jsem ořezal do masivních trámů, které jsem srovnal a ohobloval tak, abych je mohl spojit čepy a lepidlem do krásného bloku dřeva. Z toho jsem pak vytvaroval loď (kolébku). Ač to byl zdoluhavý proces, fascinovalo mě pozorovat, jak mi to pomalu vzniká pod rukama. Z kusů mrtvého dřeva vyrostla dřevěná socha. Jelikož jsem se dřevem neměl příliš zkušeností, obrátil jsem se s jeho opracováním i lepením na školní truhláře. Ti mi pomohli a hodně mě toho naučili, za což jsem jim velmi vděčný.

¹ Eva a Michal Jůzovi, *Sochařka Hana Wichterlová*, Litoměřice 2000, s.125.

² Miloslav Moucha, *Malá kniha*, Praha 2007, s.149.

Příběh pokračuje druhou sochou, tu jsem pojmenoval *Nechat vyrůst*. Ta zhmotňuje mateřství. Ztvárnil jsem zjednodušeně těhotnou ženu, inspirován tvarem cibulky, která v sobě nese nový rostoucí život. I cibule má vrstvy, které chrání a nechávají růst své jádro. Důležitý je pro mě i aspekt skrytého tajemství, které se uvnitř nachází.

Tato socha vznikla ze skici, kterou jsem nakreslil pár týdnů před narozením mé dcery. Vymodeloval jsem ji ze sádky a rozhodl se ji ztrojnásobit v mramoru. Nejdříve jsem větší kus mramoru navrtal a odlomil z něj masivní část. Připravil jsem si nářadí, sochu přeměřil a nakreslil na ulomený kámen. Tento nepravidelný kus jsem rovnal a postupně zaobloval, ubíral po vrstvách, abych se dostal k soše. Byla to zdlouhavá a tvrdá práce, proto jsem si různými nástroji (flexou a pneumatickou sbíječkou na dláta) intenzivně urychloval práci. Jenže kámen měl v sobě několik praslin, z nichž se jedna vibracemi začala zvětšovat, až se odlomila vrchní část sochy. Podařilo se mi ale tento kus přilepit zpátky. Pokračoval jsem už opatrněji a trpělivěji.

Jako materiál jsem použil bílý kararský mramor, pro mne symbol čistoty. Na podstavec pak černý diorit. Bílá světlo odráží a černá ho pohlcuje.

Příběh vyúsťuje sochou *Tady je*. Narozdíl od předešlých dvou soch, vzniklých na základě skic mých představ, mě nápad na tvar této sochy vnuknul kus dioritu. Ležel na školní zahradě a připomínal mi list. Rozhodl jsem se respektovat hmotu, následovat vizi a očistit ho do tvaru onoho listu. Na něj jsem položil fazolku z bílého mramoru, jako zpodobnění naší narozené dcery. List jsem umístil na dřevěný sokl s prohlubní. Dřevem odkazuji k první soše figur – nyní rodičů – kteří zde symbolicky nadnáší sochu dítěte. U této sochy je pro mě důležitá i symbolika dalších částí. List, který vznikl první, je symbolem růstu a lůna, je to bezpečné místo, do kterého se lze schoulit. Fazolka jako symbol nového života. Když se mi narodila dcera Ronja, uvědomil jsem si odpovědnost vůči ní, povinnost rodiče, že bychom ji měli učit a předat to nejlepší z nás obou, co umíme, co známe, to, co nám předali naši rodiče. A právě proto je fazolka bílá – je to naděje.

Během mého studia jsem často tvořil nedočkavě a roztříštěně. Svoji trpělivost a soustředěnost jsem při této práci v sobě našel. Měl jsem z toho radost a cítil jsem vděk. Snažil jsem se využít to, co jsem se doposud naučil, a zachytit ten nejsilnější příběh, který jsem zažil.

„Když jsem byl mladší, tak jsem chtěl řešit všechno. Rozložil jsem se na všechny strany a neudělal jsem nic. Nemělo to žádný výsledek. Dnes už vím, že když se člověk soustředí na jednu věc, na jeden problém, tak se v tom ta energie musí projevit, anebo kéž by se projevila. A když se projeví, je to Boží dar.“³

³ Marius Kotrba, Galerie Klatovy-Klenová, Krajská galerie výtvarného umění ve Zlíně, 2002, str.16.